

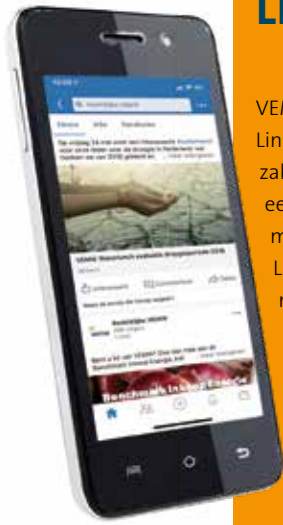
Gezamenlijke aanpak kan energietransitie regionaal versnellen

Kaderrichtlijn
Water ook voor
Dow Benelux
van belang **3**

Bert Jan Bruning:
'Water loopt als
een rode draad
door mijn leven' **6**

Roermondse
papierfabrikant
focust op energie-
en CO₂-reductie **11**

Uitgave van

LINKed met VEMW

VEMW heeft een eigen bedrijfspagina op LinkedIn, het online sociaal netwerk voor de zakelijke markt. Ze beschouwt LinkedIn als een belangrijk middel om te communiceren met haar leden en andere stakeholders. Via LinkedIn kunnen leden én niet-leden kennis maken met de vereniging en haar activiteiten. Bezoekers kunnen VEMW 'volgen' en krijgen zo de laatste nieuwtjes op het gebied van energie en water voor zakelijke gebruikers. Ook kondigt zij via LinkedIn haar activiteiten aan, waaronder bijeenkomsten voor leden en projecten als de jaarlijkse benchmark.

LinkedIn biedt mogelijkheid tot het invoeren van (open en gesloten) discussiegroepen. VEMW onderzoekt momenteel de behoefte hiernaar onder haar leden. Indien u suggesties of ideeën heeft, laat het ons weten.

Het VEMW-LinkedIn-account vindt u door 'VEMW' in te typen in de zoekfunctie of ga direct naar: www.linkedin.com/company/vemw

Twitter

Van het andere online sociale netwerk Twitter maakt VEMW al langere tijd intensief gebruik. De algemeen directeur en directeur Water, alsmede alle VEMW-adviseurs zijn fervente twitteraars. Iedereen die op de hoogte wil blijven van de actualiteit op energie- en watergebied kan gebruikmaken van Twitter en de twitteraccounts en onze medewerkers volgen. Ook kunt u zich natuurlijk zelf mengen in discussies of voor bijval zorgen, eenvoudig door te *re-tweeten*.

Opzeggen van het lidmaatschap kan alleen per 31 december. Er geldt een opzegtermijn van zes maanden. Zie voor verdere informatie de statuten, artikel 7, lid 4 en onze website: www.vemw.nl/OverVEMW/lidmaatschap.aspx

Basiscursus elektriciteit & gas

In twee dagen op de hoogte van alle belangrijke facetten omtrent energie

Deze tweedaagse cursus biedt een totaaloverzicht van alle aspecten met betrekking tot elektriciteit en gas, verschaft inzicht in de samenhang tussen de complexe elementen en biedt praktische handvatten die direct toepasbaar zijn in de dagelijkse praktijk.

De cursus verkent allerlei facetten met betrekking tot elektriciteit en gas, verschaft inzicht in de samenhang tussen de complexe elementen en biedt praktische handvatten die direct toepasbaar zijn in de dagelijkse praktijk.

De Basiscursus Elektriciteit & Gas is relevant voor zakelijke energiegebruikers in de industrie, de gebouwde omgeving of de publieke sector, die hun kennis willen verbreden over energievraagstukken of die relatief nieuw zijn in dit onderwerp.

- Hoe komen prijzen voor elektriciteit en gas tot stand?
- Met welke kosten heb ik eigenlijk te maken? Wie rekent wat af?
- Hoe kan ik invulling geven aan het reduceren van CO₂?
- Hoe vergroen ik mijn energiegebruik?
- Wat is het energiebeleid van Nederland en Europa en hoe komt het tot stand?
- Wat moet ik betalen voor een nieuwe aansluiting?
- Wat betaal ik voor het transport en de distributie?
- Wat zijn mijn rechten en plichten als aangeslotene?
- Welke spelers zijn actief op de energiemarkt?
- Hoe is het beheer van de elektriciteits-, gas- en warmtenetten geregeld?

wanneer

20 en 27 september 2019,
9.00 - 16.30 uur

locatie

Houttuinlaan 12, Woerden

prijs

€ 750,- (excl. BTW) voor leden
€ 1.250,- (excl. BTW) voor niet-leden
Cursusmateriaal en lunches
inbegrepen.

inschrijven

www.vemw.nl

informatie

Thessa de Ridder,
0348-484 357 of tr@vemw.nl

Kenniscentrum en belangenbehartiger
van zakelijke energie- en watergebruikers

Kaderrichtlijn Water is óók voor Dow Benelux van belang

In 2000 is de Europese Kaderrichtlijn Water van kracht geworden. Wat betekent dit voor een bedrijf als Dow Benelux dat veel oppervlaktewater inneemt en afvalwater loost naar het oppervlaktewater?

De Kaderrichtlijn Water (KRW) is opgesteld om de waterkwaliteit in Europa te verbeteren. In de richtlijn staan afspraken die ervoor moeten zorgen dat uiterlijk in 2027 het oppervlakte- en grondwater in alle Europese landen in een goede chemische en ecologische toestand verkeert.

Waarom is de KRW van belang?

Cees van Houwelingen, Regulatory Affairs Leader van Dow Benelux: “Via Europa-brede eisen en aandacht wordt eraan gewerkt te voorkomen dat vervuiling van een bovenstrooms land een probleem kan gaan vormen in een benedenstrooms land. Via stroomgebiedbeheerplannen wordt actief samengewerkt aan het behalen van de waterkwaliteits doelstellingen.”

Heeft Dow belang bij de KRW?

“Het is belangrijk dat er internationaal, dus grensoverschrijdend naar de kwaliteit van oppervlaktewater wordt gekeken. Als andere landen zich niet aan kwaliteitseisen houden, levert dat voor ons soms problemen op. Daarom zijn die KRW-stroomgebiedbeheerplannen essentieel.”

En wat is het effect van de KRW op een bedrijf als Dow?

“De eisen waarmee wij hoofdzakelijk te maken hebben bij vergunningverlening zijn lozingseisen die voortkomen uit een richtlijn voor industriële emissies, de CWW, Common Waste Water Treatment. Maar voor specifieke lozingen kan de KRW in verband met de beoogde kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater wel eens tot extra vragen en eisen in het vergunningentraject leiden.”

Hoe functioneert de KRW in uw optiek op dit moment in de praktijk?

“Een goede chemische en ecologische toestand van Europese wateren wordt nog niet in elk land op dezelfde manier gedefinieerd en is ook zeker nog niet overal gerealiseerd. Het ene land kan strengere

Cees van Houwelingen,
Regulatory Affairs Leader
van Dow Benelux

eisen stellen dan het andere. Dat betekent dat er landen zijn die een ‘goede toestand’ kunnen realiseren op basis van minder strenge eisen dan andere landen. Dat ondermijnt de effectiviteit. En andersom maakt de monitoring niet altijd duidelijk welke vooruitgang wél is geboekt vanuit de inspanningen. Dat werkt niet motiverend.”

‘Meer aandacht voor diffuse emissies om de waterkwaliteit te verbeteren’

Historische vervuiling

Van Houwelingen is van mening dat er voor het behalen van de goede ecologische toestand meer aandacht voor diffuse emissies uit de landbouw zou moeten zijn. “Voor een goede chemische toestand zullen we in sommige gevallen ook moeten kijken naar historische vervuiling. Hoge waarden kunnen niet altijd verklaard worden uit de lozingen van nu. Met bronbeleid alleen gaan we dan de ‘goede toestand’ niet altijd halen. Er is dus nog het nodige werk aan de winkel.”

Gezamenlijke aanpak kan energietransitie regionaal versnellen

Hoe werken bedrijven op regionaal niveau samen met andere bedrijven en overheden om nationale afspraken uit het Klimaatakkoord te realiseren? We vroegen het bierproducent Grolsch en verpakingsproducent Solidus Solutions, beide actief in het noordoosten van het land.

In het kader van de zogenoemde Regionale Energie Strategie (RES) is het belangrijk dat er lokaal en regionaal wordt samengewerkt aan de energietransitie. Want samenwerking zorgt voor draagvlak en acceptatie bij maatschappelijke partners in de regio: burgers, bedrijven, groene partijen en netbeheerders. Een gezamenlijke aanpak kan de transitie regionaal helpen versnellen.

Susan Ladrak, engineering manager van de Koninklijke Grolsch Brouwerij in Enschede, weet dat uit ervaring. Een van de mogelijkheden om de CO₂-uitstoot verder te reduceren is door slimme samen-

*Susan Ladrak,
engineering manager
van de Koninklijke
Grolsch Brouwerij*

werkingsovereenkomsten in de keten, zegt zij. Grolsch is al jaren bezig om het energieverbruik van de brouwerij te reduceren. De laatste paar jaar bedraagt dat jaarlijks circa 2 procent, aldus Ladrak. “Vanaf 2005 is ons totale energieverbruik per geproduceerde liter bier met zo’n 33 procent afgenomen. Dat is een hele grote stap.”

‘Slimme samenwerkingsovereenkomsten om CO₂ te reduceren’

Warmtelevering

Ladrak: “Afvalverwerker Twence produceert duurzame energie en heeft de mogelijkheid om een deel daarvan aan Grolsch te leveren. Als wij deze duurzame energie inkopen, reduceren we daarmee ons aardgasverbruik met ongeveer 80 procent. Een significante hoeveelheid.”

Grolsch onderzoekt samen met Twence de mogelijkheid voor warmtelevering van Twence naar Grolsch. Het conceptuele ontwerp is inmiddels gemaakt en technisch lijkt het haalbaar, aldus Ladrak. “Dit jaar nemen we een besluit over het al dan niet doorgaan van de realisatie van dit project, dat wordt ondersteund door de Gemeente Enschede en de Provincie Overijssel.”

Warmtenetwerk

Ze laat verder weten dat parallel hieraan Nouryon (voorheen Akzo), Twence, bandenfabrikant Apollo

Vredestein en Grolsch in samenwerking met consultancy bureau Blueterra een haalbaarheidsstudie uitvoeren om te onderzoeken of duurzame warmtelevering in een Twents energienetwerk haalbaar is. Ladrak: “Het rapport met verschillende mogelijkheden is opgesteld en dat bespreken we nu met de provincie en landelijke overheid. De ambitie is om een regionaal warmtenetwerk te realiseren waarmee Grolsch, Apollo, andere bedrijven en verschillende steden in de regio voorzien worden van duurzame warmte van Twence. De afvalverwerker levert al enkele jaren stoom aan Nouryon in Hengelo via een stoomleiding.”

Henry van Koolwijk, Group SHE Manager van Solidus Solutions

‘Voortdurend op zoek naar samenwerking met andere bedrijven’

Diverse projecten

Solidus Solutions, met onder andere vier massief kartonfabrieken in Coevorden, Hoogkerk, Bad Nieuweschans en Oude Pekela, werkt ook al jaren actief aan energiebesparing, zegt QESH-manager Henry van Koolwijk. “En daarvoor kijken wij ook voortdurend naar samenwerking met andere bedrijven.” Hij vertelt dat de kartonfabrikant diverse projecten in uitvoering heeft en dat er een aantal nog in de pijplijn zit. “Alle zijn gericht op de klimaatdoelstellingen zoals die in het Klimaatakkoord zijn opgenomen. In het licht van samenwerking in de regio ben ik enige tijd terug aangeschoven bij de noordelijke industrietafel van Groningen Seaports. Als Solidus Solutions liften wij daarin mee om te zien welke alternatieven voor onze vier mills als vervanging van aardgas interessant zijn. En of daar mogelijkheden tot samenwerking liggen.”

Stoom

Van Koolwijk: “Het grootste deel van onze aardgasconsumptie wordt gebruikt voor warmteproductie in de vorm van stoom. Samen met een aangrenzende houtdrogerij hebben we nu voor onze fabriek in Coevorden besloten om van dat bedrijf warmte af te gaan nemen dat afkomstig is van biomassa. Dat betekent dat we in Coevorden onze totale, jaarlijkse aardgasbehoefte van 8½ miljoen m³ kunnen gaan

vervangen door duurzame energie. Dat is zo’n 15 procent van de warmtebehoefte van onze vier vestigingen in de noordelijke regio. Rond begin volgend jaar gaan we hiermee beginnen. Dat is een forse stap voorwaarts in de verduurzaming en een pregnant voorbeeld hoe belangrijk lokale samenwerking op dit vlak kan zijn.”

Rejects

Solidus Solutions bevindt zich in de afrondende fase van een haalbaarheidsstudie naar nuttige inzet van rejects, afvalstoffen die vrijkomen uit gerecycled papier die het bedrijf omzet naar karton, zegt Van Koolwijk. “Deze rejects willen we graag omzetten in warmte. Op dit moment onderzoeken we de verschillende mogelijkheden. De vooruitzichten zijn voorsnog goed. Als dat gaat lukken, praten we over nog eens 14 procent aardgasreductie.”

Hij vertelt dat de CO₂-uitstoot van Solidus Solutions in de afgelopen vier jaar met 14 procent is gereduceerd. “Om die verder terug te brengen is samenwerking met andere partijen zeker een optie. Toch is die niet in alle gevallen te realiseren. Het draait daarbij in belangrijke mate om de financiële haalbaarheid van een project. Die is uiteindelijk doorslaggevend.”

Bad Nieuweschans

Coevorden

Hoogkerk

Oude Pekela

Bert Jan Bruning, directeur Nedmag én waterschapsbestuurder

‘Water loopt als een rode draad door mijn werkzame leven’

Hij is directeur van Nedmag in Veendam en maakt sinds 28 maart dit jaar officieel deel uit van het algemeen bestuur van Waterschap Hunze en Aa's. "Een goede samenwerking tussen waterschap en bedrijfsleven is belangrijker dan ooit."

Bert Jan Bruning, directeur Nedmag

Bruning zat twaalf jaar in het bestuur van VNO-NCW van Noord-Nederland (Groningen) en via deze werkgeversorganisatie is hij na een selectieprocedure naar voren geschoven als kandidaat voor het algemeen bestuur van Waterschap Hunze en Aa's. Hij legt uit dat de meerderheid van de zetels in elk algemeen bestuur van een waterschap wordt gekozen door de ingezetenen. Daarnaast zijn er ter vertegenwoordiging van de agrarische, bedrijfs- en natuurbelangen zogenaamde geborgde zetels voor de categorieën onbebouwd, bedrijfsgebouwd en natuur. De vertegenwoordigers van de bedrijven werden voorheen aangewezen door de Kamer van Koophandel en nu door VNO-NCW.

Actueel en breed

Bruning: "Water is een actueel en breed onderwerp dat mij altijd mateloos heeft geboeid. Ik vertoef niet alleen graag op het water, ook door mijn bestuurlijke ervaring leek het mij interessant om iets meer met het onderwerp te gaan doen. En zo kwam het waterschap op mijn pad. Toen ik ooit mijn carrière begon als chemisch-technoloog bouwde ik industriële waterzuiveringen voor de papier- en kartonindustrie. Voor alle bedrijven waarvoor ik later werkte was water altijd een belangrijke grond- of hulpstof. Daardoor liep water altijd als een rode draad door mijn werkzame leven."

Hij vindt het belangrijk dat waterbelangen, juist ook van het bedrijfsleven, goed vertegenwoordigd worden. "Thema's als natuur en klimaat

worden belangrijker en dus wordt water ook belangrijker. Zeker ook vanuit de optiek van landbouw en bedrijven is het essentieel dat er binnen het waterschap naar deze zaken wordt gekeken.”

Economische factor

Bruning: “Water is economisch gezien een belangrijke factor voor ons land. Als er onvoldoende water beschikbaar zou zijn voor bedrijven, zoals de industrie, dan levert dat grote problemen op. Ook de manier waarop bedrijven zelf met water omgaan in hun processen is daarom heel belangrijk. Niet alleen voor grote bedrijven is water van belang, ook voor het MKB. Het is essentieel dat we als bedrijven betrokken zijn bij beleidsmatige kwesties die rondom water spelen. En dat we daar op beleidsmatig niveau over mee kunnen praten en juist ook binnen waterschappen onze stem kunnen laten horen.” De droogteperiode van afgelopen jaar heeft in Groningen invloed gehad op de inname van water door bedrijven, zegt Bruning. “Problematiek waar we in het hele land in de toekomst vaker tegen aan zullen lopen. De andere kant van de medaille is wateroverlast. Ook daarop zullen we voorbereid moeten zijn. Bijvoorbeeld als bedrijven geen lozingen kunnen doen als het waterpeil te hoog is door hevige regenval. Kwesties die binnen een waterschap hoge prioriteit hebben.”

Bedrijfsleven moet binnen een waterschap goed vertegenwoordigd zijn

Terugwinning van grondstoffen

Hij signaleert dat waterschappen, drinkwaterbedrijven en gemeenten in toenemende mate samenwerken om de gehele waterketen efficiënter en meer toekomstgericht in te richten. “Afkoppeling van hemelwater, waarbij regenwater niet in het riool belandt maar in tuinen en sloten, is noodzakelijk om steden en dorpen klimaatbestendig te maken. Daarnaast krijgt het terugwinnen van grondstoffen uit afvalwater een belangrijkere rol. Samenwerking met het bedrijfsleven is noodzakelijk om deze ontwikkelingen tot een succes te maken. Dat levert namelijk technologieën om het terugwinnen van grondstoffen mogelijk te maken en hergebruikt de teruggewonnen afvalstoffen in

Beeld: ANP

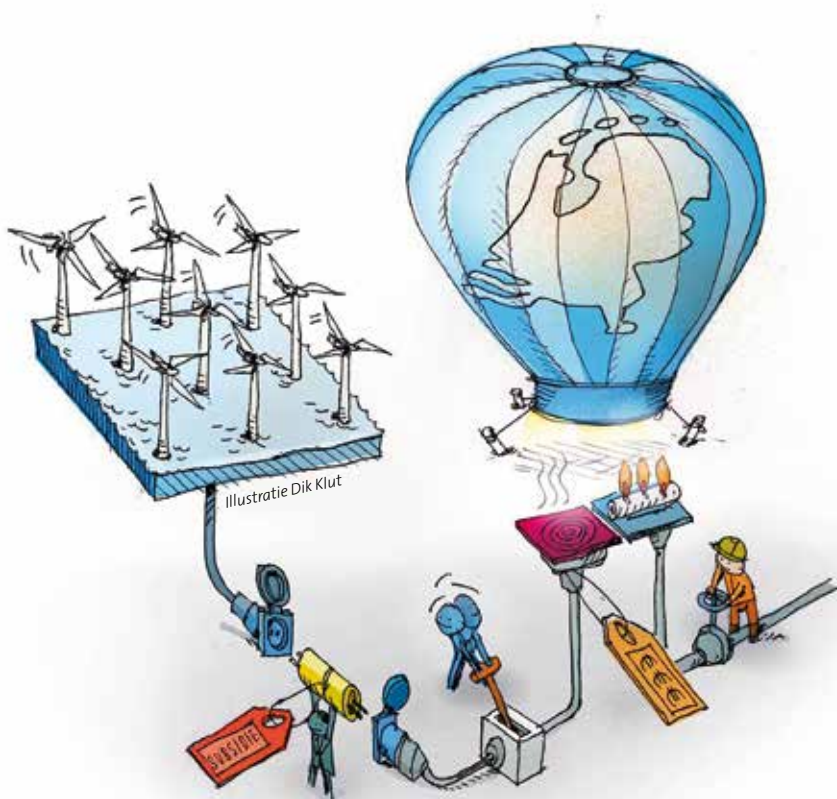
producten. Uiteraard moeten de primaire taken van de waterschappen - waterveiligheid, schoon en voldoende water - bovenaan blijven staan.”

Bruning noemt grondwater als integraal onderdeel van het watersysteem essentieel voor de drinkwaterwinning, voor agrofood in producten, voor industrieel proceswater, voor de landbouw en voor de natuur. “Je ziet het belang van het grondwater voor de energievoorziening snel toenemen. De kwaliteit van het grondwater wordt echter van veel kanten bedreigd en het beheer erover is versnipperd tussen gemeenten, provincies en waterschappen. Ik denk dat een meer eenduidig beheer van onze kostbare grondwatervoorraad, mede vanwege de grote belangen voor het bedrijfsleven, wenselijk is. Ook daarvoor wil ik mij als kersverse waterschapsbestuurder inzetten.”

Op 20 maart vonden de Waterschapsverkiezingen plaats. Ze worden eens in de vier jaar gehouden. Dan worden de algemeen besturen van waterschappen gekozen. Zij stellen het beleid van het waterschap vast. Het algemeen bestuur controleert ook of het dagelijks bestuur dat beleid goed uitvoert.

Elektrificatie industrie kan alleen als barrières worden weggenomen

Bedrijven moeten zich klaarmaken voor alternatieve energiedragers, zoals elektriciteit. Een transformatie die niet zo eenvoudig is, omdat er veel bij komt kijken voor afnemers. VEMW zet zich in om barrières weg te nemen.

Meer informatie?
Neem contact op met Inez Treffers, beleidsadviseur Energie: it@vemw.nl of 0348 484 353.

Jacques van de Worp en Inez Treffers van VEMW zijn er dagelijks mee bezig: De weg effenen voor een verdergaande elektrificatie van de industrie. Vorig jaar heeft consultancy bureau McKinsey vastgesteld dat elektrificatie van de energievraag in de industrie een essentiële oplossingsroute is voor de toekomst, zegt Van de Worp. “Maar het roept ook vragen op: waar komt deze elektriciteit straks vandaan, welke concrete stappen vergt dat van bedrijven, wat betekent dit voor de infrastructuur en welke kosten brengt het met zich mee?”

Volatiliteit

Treffers: “Elektriciteitsprijzen zullen in de komende jaren volatieler worden. Vraag en aanbod van stroom zullen steeds minder vaak in balans zijn. De industrie zal snel moeten kunnen schakelen en over hybride systemen moeten beschikken als het aanbod van stroom laag en de elektriciteitsprijs hoog is. Hybride systemen kunnen zowel elektriciteit als aardgas als energiebron gebruiken om warmte op te wekken. *Power to heat*, heet dat in vakjargon.”

Keerzijde

De praktijk is weerbarstig, zegt Van de Worp. “Hybride systemen kunnen een kostenreductie opleveren door het snel kunnen omschakelen naar de goedkoopste energiebron: elektriciteit of gas. De keerzijde is dat de apparaten waarin geïnvesteerd moet worden kostbaarder zijn. En in de infrastructuur zijn twee aansluitingen op netwerken nodig die beide voldoende capaciteit kunnen leveren, één voor stroom en één voor gas. Dat vraagt om forse investeringen.”

Deze transformatie vraagt om mega investeringen in systemen en infrastructuur

Tariefbarrières

Nettarieven baseren zich op gecontracteerde capaciteit en daarom zijn hybride systemen relatief duur, zegt Treffers. “Bovendien kunnen er voor hybride technieken (die schakelen tussen elektriciteit en gas) dubbele nettarieven in rekening worden gebracht. Die barrières moet worden wegge-

nomen, anders is het niet aantrekkelijk om zo'n hybride systeem aan te schaffen. Daarnaast is er bijvoorbeeld een barrière in het emissiehandelssysteem ETS. Installaties die van aardgas overschakelen naar een hybride systeem kunnen momenteel hun gratis emissierechten verliezen. Beide drempels moeten worden geslecht om het financieel aantrekkelijk te maken om een hybride systeem aan te schaffen."

Wegnemen

Treffers: "VEMW wil deze regelgevende barrières wegnemen. Om de reductieopgave in de industrie te behalen, moeten bedrijven elektrificeren. Dit kan door middel van *Power-to-Heat* technieken, maar dan moet de stroom die wordt afgenomen wel duurzaam zijn. We zijn daarom in gesprek met de energiesector over het afnemen van groene stroom van windturbines op zee die de energiesector gaat bouwen. Voor de onrendabele top* van deze *Power-to-Heat* technieken moet echter eerst een oplossing gevonden worden."

"We zijn ook in gesprek met netbeheerders over de ontwikkeling van de infrastructuur", vervolgt zij. "In Noord-Nederland is er nu sprake van congestie, omdat de infrastructuur onvoldoende capaciteit heeft voor nieuwe aansluitingen. Congestie kan weer leiden tot een stijging van de totale netkosten, waar afnemers voor moeten betalen. Betrouwbaarheid én betaalbaarheid van de netten. Dat zijn de onderwerpen waarover VEMW nu in gesprek is. Ook komen deze onderwerpen regelmatig en frequent aan de orde in de Taakgroep elektriciteit."

**De onrendabele top is het verschil tussen de kostprijs van hernieuwbare energie en de gemiddelde marktwaarde van de geleverde energie.*

PV-partij wordt Balancing Responsible Party

Een nieuwe Europese Elektriciteitsrichtlijn (Electricity Balancing Guideline) wijzigt de naam van PV-partij in Balancing Responsible Party. Tevens wordt een nieuwe speler geïntroduceerd: de Balancing Service Provider. Wat betekent dit precies?

Het klinkt allemaal vrij technisch, zegt Chiel Bakker van VEMW. "Maar iedere grootverbruiker van elektriciteit heeft ermee te maken." Hij legt uit dat grootverbruikers met een aansluiting op het elektriciteitsnet verantwoordelijk zijn voor het informeren van de netbeheerder over de verwachte afname en eventuele teruglevering van elektriciteit op het net. Bakker: "Grootverbruikers zijn verplicht een programma aan de netbeheerder te leveren met de verwachte elektriciteitsuitwisselingen per uur, zodat de netbeheerder de netbalans kan bewaken. Dit programma bevat het verwachte verbruik en de verwachte productie, maar ook de levering van zogeheten balanceringsdiensten. Een verplichting die beter bekend staat als 'programmaverantwoordelijkheid' (PV)."

Gespecialiseerde partij

Deze programmaverantwoordelijkheid wordt uitbesteed aan gespecialiseerde partijen, ook wel erkende PV-partijen, legt Bakker uit. "Zo'n PV-partij, voortaan Balancing Responsible Party (BRP), is meestal de leverancier die een grootverbruiker heeft gecontracteerd. Ze neemt tegen een vergoeding de programmaverantwoordelijkheid over en regelt de communicatie over de verwachte elektriciteitsuitwisselingen met de netbeheerder, inclusief eventuele balanceringsdiensten."

Waarom een PV-partij? Het gaat hierbij om zeer technische informatie en je moet behoorlijk wat IT-expertise in huis hebben wil je als grootverbruiker zelf aan deze verantwoordelijkheid kunnen voldoen, zegt Bakker. "Zo'n PV-partij doet dit bovendien voor groepen verbruikers tegelijk, waardoor afwijkingen van het voorspelde verbruik elkaar opheffen."

Balancing Service Provider

Wie is nu die nieuwe speler? Bakker: "De Balancing Service Provider (BSP) stelt balanceringsdiensten beschikbaar aan de landelijke netbeheerder TenneT en verhandelt balanceringsenergie namens en in opdracht van een grootverbruiker die is aangesloten op het elektriciteitsnet. TenneT komt in het bezit van balanceringsdiensten door de – vaak gebundelde – producten van de BSP te kopen. Op deze wijze verkrijgt zij het benodigde regel-, reserve- en noodvermogen."

De nieuwe BSP-rol maakt het mogelijk om door een partij de PV-verantwoordelijkheid uit te laten voeren en door een andere partij balanceringsdiensten op de markt aan te laten bieden, legt Bakker uit. "Zo kunnen grootverbruikers de BSP-rol uitbesteden aan een (rechts)persoon die zich hiervoor kwalificeert bij TenneT. Hierdoor ontstaat meer concurrentie, waardoor men tegen lagere kosten aan de markt voor balanceringsenergie deel kan nemen."

Laten grootverbruikers de BSP-rol en BRP-rol door twee verschillende partijen uitvoeren, dan ontstaat vanwege een weeffout in de wet een risico op communicatiefouten, zegt hij.

"De BSP kan balanceringsenergie aanbieden bij de netbeheerder zonder dat de BRP hiervan op de hoogte is. Totdat de weeffout is gecorrigeerd ziet de BRP in dergelijke situaties alleen een onbalans, die voor rekening van de aangeslotene komt."

Meer informatie?

Neem contact op met Chiel Bakker, beleidsadviseur Energie: cb@vemw.nl of 0348 484 354

VEMW in gesprek over risicovolle stoffen

Minister Van Nieuwenhuizen van Infrastructuur en Waterstaat wil bestuurlijke afspraken maken over waterkwaliteit. Om dat mogelijk te maken zijn drie bestuurlijke 'versnellingstafels' in het leven geroepen. Eén daarvan is 'opkomende stoffen en medicijnresten', waar ook VEMW aan deelneemt. "We zullen eerst moeten uitzoeken over welke stoffen we het nu precies hebben."

Dat zegt Gerard Doornbos, voorzitter van de drie tafels. Hij legt uit dat de Intentieverklaring Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater uit 2016 de aandacht voor verbetering van de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater heeft vergroot. "De huidige Delta aanpak Waterkwaliteit komt voort uit een breed gedragen, gezamenlijke ambitie om te zorgen voor voldoende chemisch schoon en ecologisch gezond water voor duurzaam gebruik."

Drie tafels

De drie 'versnellingstafels' die eind 2018 werden samengesteld zijn behalve 'opkomende stoffen en medicijnresten' een tafel over 'nutriënten/gewasbeschermingsmiddelen' en een brede tafel over overige onderwerpen. Doornbos, momenteel waarnemend dijkgraaf van Waterschap Hollandse Delta en in het verleden onder andere dijkgraaf van het Hoogheemraadschap van Rijnland en voorzitter van LTO Nederland, bewaakt de uitvoering van de afspraken. Aan de tafels nemen bestuurders van overheden en de relevante maatschappelijke partijen deel.

Welke opkomende stoffen zorgen nu voor problemen met betrekking tot waterkwaliteit?

Doornbos: "Dat is nu het

probleem: We weten eigenlijk niet goed welke stoffen precies risicovol zijn als die in grond- en oppervlaktewater terecht komen. Wat zijn de risico's en hebben we dat voldoende in beeld, is nu een van de onderwerpen die ter tafel liggen."

Waarom zijn die risico's onvoldoende bekend?

"Dat hangt samen met het feit dat er voortdurend nieuwe stoffen worden ontwikkeld en er nieuwe stoffen ontstaan door combinaties in productieprocessen. Daardoor is het voor bedrijven heel moeilijk na te gaan of deze nu wel of niet een risico vormen voor waterkwaliteit. Het is simpelweg (nog) niet bekend en je kunt niet verwachten dat bedrijven dit op voorhand tot op de bodem gaan uitzoeken."

Maar als onbekend is welke opkomende stoffen voor problemen zorgen, hoe kun je dan tot afspraken komen?

"We zijn het erover eens geworden met alle deelnemers dat we primair moeten kijken naar groepen van stoffen waar mogelijk een risico in schuilt. Daaruit moeten we de meest riskante destilleren en vervolgens moeten we door gaan zoeken, zodat je op meest risicovolle of potentieel risicovolle stoffen uitkomt. Dan nog is het een heel traject om voor de verschillende aspecten in beeld te krijgen hoe schadelijk die stoffen nu zijn."

Doornbos benadrukt dat de discussie aan tafel geen technische is, maar dat er vanuit een bestuurlijke optiek naar de problematiek wordt gekeken. "Hebben we het nu voldoende georganiseerd zodat we die risico's ook voldoende kunnen inperken? Iedereen is zich er terdege van bewust dat we hierover goede afspraken moeten maken."

Gerard Doornbos,
Voorzitter Bestuurlijke
Versnellingstafel
Opkomende stoffen en
medicijnresten

Smurfit Kappa Roermond Papier focust op energie- én CO₂-reductie

Papier maken is een energie-intensief proces en vraagt om een continue focus op energiereductie. Door middel van een energie-efficiency plan werkt Smurfit Kappa Roermond Papier structureel aan verbeteringen. Het bedrijf bedenkt én realiseert nieuwe oplossingen voor verdere reducties.

Vorig jaar heeft Smurfit Kappa Roermond Papier een recordproductie gerealiseerd én haar absolute CO₂-emissie met 3 procent kunnen reduceren, zegt Wouter Lap, algemeen directeur. “Een deskundig, creatief en eigenwijs team van medewerkers heeft diverse projecten uitgevoerd, waarbij vaak een onconventionele route wordt gekozen. De afgelopen jaren zijn indrukwekkende resultaten geboekt met de nieuwe stofvoorbereidingslijnen, de ombouw van een papiermachine en het stoomintegratieproject. Naast de gangbare kleinere energiebesparingsprojecten hebben die een significante bijdrage geleverd aan de energie- en CO₂-reductie.”

Verminderd

Het bedrijf heeft het stoomsysteem van drie papiermachines geïntegreerd door een geavanceerd controlesysteem te ontwikkelen en in te voeren, en de laagwaardige stoom van twee van de machines in de derde papiermachine te hergebruiken, legt Claire Schreurs, energie- en duurzaamheidsmanager, uit. “Dit heeft ons gasverbruik verminderd en de CO₂-uitstoot in 2018 met maar liefst 4.500 ton teruggedrongen. Het stoomproject maakt deel uit van een continu programma voor energie- en CO₂-reductie. Daarmee hebben we al een specifieke CO₂-emissiereductie (in ton CO₂ per ton papier) van 23 procent behaald sinds 2005.”

Werkgroep

Lap: “Met de klimaatdoelstellingen van Parijs en Nederland ligt er nog een enorme uitdaging voor ons. We hebben een werkgroep in het leven geroepen, die bezig is een plan te maken om de gewenste transitie en CO₂-reductie te kunnen realiseren. Dat laatste willen we doen door energiebesparing en efficiëntieverbeteringen. Daarnaast moeten we een overstap maken van aardgas naar duurzame energiebronnen. Dan komen mogelijke opties of

combinaties als (groene) waterstof, biomassa, of biogas afkomstig van een nog te realiseren vergistingsinstallatie in het nabijgelegen Buggenum in beeld. Ook nemen we ketenmaatregelen mee in onze plannen, zoals restwarmtelevering aan de stad Roermond. Het CO₂-reductiepotentieel van deze maatregelen zou de overheid naar ons idee meer kunnen waarderen.”

*Claire Schreurs,
Energy & Sustainability
Manager*

Samenwerking

Schreurs noemt VEMW die het bedrijf adequaat ondersteunt met informatie en lobbywerkzaamheden over de ontwikkelingen omtrent het aankomende Klimaatakkoord. “Diverse taakgroepen delen ledenkennis en -ervaringen die wij weer nuttig kunnen inzetten in onze bedrijfsvoering.” Het Klimaatakkoord is misschien wel de grootste maatschappelijke opgave van deze tijd, stelt zij. “Inzet van - en samenwerking tussen alle sectoren is van groot belang. Wij zijn er van overtuigd dat we met goede nationale en internationale afspraken deze opgave samen gaan volbrengen.”

Bij Smurfit Kappa Roermond Papier werken 270 mensen. Het bedrijf produceert jaarlijks van ruim 1 miljoen balen oud papier 635.000 ton gerecycled papier, waarvan de verpakkingindustrie golfkartonnen dozen produceert. Smurfit Kappa Roermond Papier maakt deel uit van de Smurfit Kappa Groep, wereldleider in ontwerp, productie en levering van op papier gebaseerde verpakkingen.

Europees Klimaat

De formatie van de nieuwe Europese Commissie is in volle gang. Vijf jaar geleden lanceerde de Commissie Juncker het ambitieuze plan voor een Europese Energie Unie. Dat kreeg veel aandacht. De ambitie om de interne markt voor energie te vervolmaken en Europa minder afhankelijk te maken van de geopolitieke risico's van import-afhankelijkheid sprak tot de verbeelding.

Vijf jaar later heeft de Commissie de balans opgemaakt. Commissaris Cañete concludeerde in april 2019: "Four years after the October 2014 European Council, we can now say that we have completed the Energy Union." Die mededeling kreeg weinig aandacht. En dat is logisch, want zo aansprekend zijn de resultaten van de Commissie nog niet. Het zijn vooral overeenkomsten, plannen, raamwerken en doelstellingen. Papier is geduldig.

Cañete definieert zelf dan ook een hele agenda die nog moet worden afgewerkt in de komende jaren. Implementatie van wetgeving, uitrol van duurzame opwekking en besparing, efficiëntere besluitvorming in Brussel en "a quantum leap for investments and innovation to continue the momentum created by the completion of the Energy Union."

Vooral dat laatste punt is interessant. Zal de nieuwe Europese Commissie ook werk gaan maken van een geïntegreerd Europees energie- en industriebeleid? De gesprekken over een Klimaatakkoord in Nederland startten ook met die ambitie, maar verzandden in een 'tonnenjacht'. Nederland is te klein voor een 'Alleingang'. Maar op Europees niveau zou dit een manier zijn om bij het geopolitieke armpje drukken van de VS en China een eigen koers te kiezen die goed is voor de economie en voor het klimaat. Het is te hopen dat de nieuwe Commissie hier een ambitieuze koers uitzet en de ruimte krijgt van de lidstaten om die koers te gaan varen. Dan wordt de Nederlandse opgave ook een stuk realistischer.

Krijgt de Commissie daartoe de ruimte van de lidstaten?

Gertjan Lankhorst,
voorzitter VEMW

VEMW Benchmark Inkoop Energie voor de tiende keer gehouden!

De Benchmark Inkoop Energie van VEMW bestaat tien jaar! VEMW is verheugd dat zij nog steeds in een behoefte voorziet met deze gratis dienst voor leden. Jaarlijks doen ongeveer honderd deelnemers mee aan de benchmark.

Deelnemers aan de Benchmark Inkoop Energie van VEMW kregen dit voorjaar hun nieuwe geïndividualiseerde rapportage in handen. De rapportage is voor elke deelnemer op maat en vergelijkt uw resultaten met die van andere gebruikers met een soortgelijk inkoopprofiel. Door jaarlijks deel te nemen aan de benchmark is het mogelijk de prestaties van de inkoop over een langere termijn te monitoren. De rapportage biedt leden veel informatie om vast te stellen of de gekozen inkoop- en prijsstrategie al dan niet verandering behoeft. De grafieken in de rapportage geven o.a. inzicht in de leveringsprijzen en opslagen die deelnemers hebben afgesproken. Kortom, essentiële informatie om uw inkoop- en prijsstrategie te evalueren en eventueel bij te sturen.

Enkele conclusies zijn:

- Er wordt veel tijd besteed aan de inkoop van energie: cliëken is favoriet;
- 'Total costs of ownership' en de financiële stabiliteit van de leverancier worden belangrijk geacht;
- Inkopen via een leverancier geniet veruit de voorkeur, maar leidt niet tot betere resultaten.

Meer informatie?

Neem contact op met Eric Picard: 0348 48 43 51 of ep@vemw.nl

Colofon

VEMW Inzicht is een uitgave van de Vereniging voor Energie, Milieu en Water (VEMW). Dit blad wordt verspreid in een oplage van ca. 2.000 exemplaren onder VEMW-leden en -relaties, en verschijnt ieder kwartaal.

Reageren?

Reacties of tips voor interessant nieuws kunnen gericht worden aan Thessa de Ridder, desk@vemw.nl.

VEMW

Houttuinlaan 12, 3447 GM Woerden
0348-484 350
www.vemw.nl

Redactie Alexander Haje en VEMW

Opmaak SD Communicatie, Naaldwijk

ISSN 1389-7691

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die onvolledig of onjuist is opgenomen, alsmede voor de gevolgen van activiteiten die ondernomen worden op basis van deze informatie aanvaard worden wij geen aansprakelijkheid.